

Cruz Machado górá!

wybiec z pokoju, nieszczęśliwym trafem został ugodzony w głowę oderwanym odłamem górnej części ramy okiennej.

Jednak Cyro Sans Duro nie zmarł nagle. Wkrótce przybiegli do jego mieszkania dwaj koleździ, mieszkający w tym domu, znaleźli go w ciężkiej agonji. Natychmiast więc przemieścili go do najbliższej apteki Stelfelda, gdzie dano mu parę zastrzyków. Jednakże rana była tak wielka, że na nic nie przydała się pomoc doraźna. Nie można już było uratować uchożającego życia z lubianego przez wszystkich studenta medycyny. Liczył on zaledwie 28 lat. W życiu społecznym brał żywy udział Pochodził z São Paulo. Kurytybę jednak ukochał i w niej odbywał swe studia medyczne. W tym roku właśnie kończył wydział medyczny i nosił się z zamiarem osiedlenia się na stałe w Rio. W ostatnim czasie zaręczył się z córką dr. Petit Carneiro, którą po otrzymaniu dyplomu doktorskiego, pragnął pojąć za żonę. Niestety okrutna śmierć nie dozwoliła na skuteczenie jego marzeń. Oderwała go od rodziny i od boku narzeczonej.

Ciało jego zostało zabalsamowane i przewiezione do São Paulo, gdzie odbędzie się jego pogrzeb.

ŚMIERĆ DRUGIEGO STUDENTA

Oprócz wyżej wspomnianego studenta medycyny Syro Sans Duro, w strasznej katastrofie postradał życie drugi akademik, Aneolino Paiva, lat 20, syn wdowy Paiva.

Aneolino Paiva w chwili, kiedy go spotkała śmierć, znajdował się w sieni jadalszej domu, w którym nastąpił wybuch i był zajęty pić kawę. Przy odkopywaniu ruin domu, znaleziono go w stanie nie do poznania.

INNE OFIARY

Jak już zaznaczyliśmy w tragicznym wybuchu znalazły śmierć: Daledone Sobrinho, Cyro Sans Duro i Aneolino Paiva. Oprócz nich zginęli Severo Paiva, Bento da Conceição i dziewczyna Daltahyr Paiva.

Severo Paiva, syn wdowy Paiva, jako współwłaściciel palarni kawy znajdował się na balkonie domu. Tam spotkała go śmierć. Ciało wycofnięte z pod gruzów domu, przedstawiało zmasakrowaną jedną masę.

Bento da Conceição faktor właściciela Paiva znajdował się wewnątrz domu. Dziewczynkę Daltahyr, lat 8, również pogrzebały gruzy zwałowego domu.

Bezspreszenie pod gruzami jeszcze więcej kryje się zabitych — ale narazie liczba ich jest niewiadoma.

CI, KTÓRZY NIE UMARLI

Podając nazwiska tych, co znaleźli śmierć w strasnym wypadku, należy wspomnieć tych, którzy pozostali przy życiu.

Wśród tych ostatnich na pierwszym miejscu należy wymienić Adriano Paiva, właściciela składu wybuchowych materiałów. Niektórzy twierdzą, że skład musiał zawierać przeszło 3 tysiące kilogramów dynamitu. Kolosalne straty wywołane siłą wybuchu, świadczą, że musiała to być dość okazała liczba.

Adriano Paiva tuż przed wybuchem wyszedł z domu i zbiegiem okoliczności uniknął śmierci.

Również szczęśliwie uniknęła śmierci wdowa Paiva i jej mała wnuczka, które znajdowały się w ogrodzie.

Podobnie drugi syn wdowy Paiva, wyszedł na 15 minut z domu i o tragicznej katastrofie dowiedział się w sklepie Byinghton. Syn ten wdowy

Przynajmniej na zakończenie uroczystych obchodów z okazji 25-letniego założenia kolonii Cruz Machado miałem sposobność zobaczyć zbliska ową kolonję, która walcząc o lepsze, boryka się ze skalistą glebą.

W niedziele 17-go maja zjechało się na Sede wielu rodaków na zakończenie uroczystości, która miała potrójny cel:

1-sze: Zakończenie obchodu 25-letnia rozdaniem nagród wystawę rolniczej.

2-gie: Bolesne wspomnienie rocznicy śmierci śp. Marszałka Józefa Piłsudskiego.

3-cie: Obchód Konstytucji 3-go Maja.

Najpierw w kościele odbyło się kazanie i uroczysta Msza św., na której zjawili się także szkoły ze sztaandarami. Następnie liczące zgromadzony lud udał się do Domu Ludowego, gdzie po odsłowie hymnu brazylijskiego i polskiego, wystąpił z mową p. subdelegat lutejszej policji Antiocho Pereira, który od samego założenia kolonii, jako urzędnik państwowy, dzielił dole i niedole emigrantów polskich. W mowie swej nie tylko podniósł zasługi Polaków ale także zachęcał do dalszej zgodnej pracy dla dobra wspólnego. Potem Ks. Fr. Madej w pięknych słowach zwrócił uwagę słuchaczy na ważność i doniosłość obchodów wyżej wspomnianych.

W dalszym ciągu dzieci ze szkoły Sióstr i uczniowie dwuklasówki wystąpili z deklamacją i śpiewami, które przeplatano artystycznie wykonanymi korowodami pod batutą Sióstr Wincenty. W końcu p. Wieloch przystępując do rozdania nagród objaśnił rolnikom kolonji kruzmaszadzkiej obrazy statystyczne, które dobitnie świadczyły, że

Paiva, również wdowiec, jest ojcem biednej Daltahyr, która zginęła w tragicznym wypadku.

SZUŻACZA?
Rzeźz ciekawa. Służąca rodziny Paiva zginęła bez śladu. W odkopanych gruzach nie znaleziono jej ciała i nikt nie wie, gdzie się znajduje. Wszyscy ciekawie zapytują się, co się z nią stało?

CUDEM OCALAŁO
Prawie że cudem ocalało dziecko, które w chwili wybuchu znajdowało się wewnątrz mieszkanca tuż przy kasie ogniotrwałej. Kiedy nastąpił wybuch, dziecko przylgnęło do kasy i spadające części domu utworzyły nad kasą rodzaj dachu, pod którym dziecko ocalało. (Dokończenie na stronie 3-iej)

Z Brazylii

WYDALENIE SZKODLIWYCH ELEMENTÓW

Z Rio donoszą, że prezydent Republiki podpisał w Ministerstwie Sprawiedliwości dekret, nakazujący wydalenie z kraju jako osobników zagrażających spokojowi publicznemu, następujących osób: Portugalozyców Antonio Fernandes Martins lub Antonio F. Martins, José Rodriguez Cró Filho, Manuel Garrido lub Antonio Garrido lub Osvaldo Rocha lub Orlando Rocha, Anglika Jcá Henrique Therton lub João Henrique Thornton, hiszpana Ignacio Martinez Balaguer lub Ignacio Martinez, rumuna Walf Feidman i włocho Arnaldo Mazzanello Pettinati lub Arnaldo M. Pettinati.

KURYTYBA

KS. PAWEŁ WARKOCZ WYJECHAŁ DO EUROPY
Na pokładzie okrętu »Monte Pascoal« dala 10 b. m. wyjeżdża

Cruz Machado górą. Na dowód tego uznania otrzymała kolonja wiele nagród od Instytucji polskich i brazylijskich za liczne i wspaulate eksponaty.

Wieczorem odegrano sztukę pod tytułem Wesela wiejskie, na którym spodobała się publiczność szczególnie młoda pani zwłaszcza gdy monologowała na temat zamążpójścia: I chciałabym a boję się. Była również wystawiona komedyja po portugalsku pod tytułem Valentões.

Pomimo deszczu sala Domu Ludowego wypełniła się publicznością po brzegi, nie zważając na deszcz, który w końcu pewnie dla uniknięcia konkurencji przestał padać, gdy po przedstawieniach zaczęło się lać wiało i piwo, zachęcające do zabawy trwającej do rana.

W pogawędkach z kolonistami przekonaliśmy się, że są ogromnie dumni z tego że gazety całe spaliły piszą o nich; że dostali tyle i tak wartościowych nagród; że Cruz Machado jest oczkiem w głowie gubernatora który (jak mówił p. Wieloch) gdy w swej rezydencji w Kurytybie zobaczy jakiego gościa kruzmaszadzkiego, to pierwszego woła do siebie, choćby w poczekalni było pół Parany. Obywatele z Cruz Machado tak czują się pewni i dumni z siebie, że nawet poczynają się kłócić na wzór kolonji kurytybskiej.

Ja jednak sądzę, że rodacy po tych wielkich pochwałach ze wszystkich stron, zabiorą się do zgodnej a więc budującej pracy, przez co polepszą swój byt i dadzą przykład innym kolonjom polskim.

Ks. Józef Łopaciński
Irati, 27-5-1936.

do Europy ks. Paweł Warkocz, proboszcz z Iraty.

W obowiązkach duszpasterskich zastępuje go ks. Józef Łopaciński i stały koadjutor ks. T. Dziedzic. Spowrotem do Brazylii wraca ks. Paweł Warkocz mniej więcej za dwa miesiące.

UROCYSTY WIECZÓR W KONSULACIE GENERALNYM

Z okazji jubileuszu 10-lecia prezydentury prof. Ignacego Mościckiego, ubiegłej srody, dala 3-go b. m. wieczorem odbył się w salonach Konsulatu uroczysty wieczór poświęcony uczczeniu zasług Dostojnego Jubilat. Uroczystość w obecności licznie zebranych przedstawicieli duchowieństwa, organizacji i prasy polskiej zagalął p. konsul gen. dr. Gieburowski; odczyt o 10-leciu prezydentury prof. Mościckiego wygłosił dr. Roman Gajda; po przekazkach, któreml podejmował państwo konsuluśwo gości nastąpiła część muzyczna programu: panna Zebina Urbanówna młoda wybijająca się pianistka oraz znany mistrz skrzypkowy p. prof. W. Neumann wykonali szereg utworów kompozytorów polskich, zdobywając liczne oklaski.

W programie wieczoru była ponadto przewidziana zabawa taneczna, jednakże z powodu smutnej katastrofy, jaka wydarzyła się na kilka godzin przed wieczorem tegoż dnia w Kurytybie, a w której zginęło kilka osób, na znak żałoby, nie urządzono tańców.

SEKCIARSTWO POHA SIĘ DO KOLONIJ POLSKICH W BRAZYLJI

Krają w Kurytybie pogłoski, że w ostatnim czasie do Parany przybyło kilku przywódców ruchu sekclarskiego z Polski z tak zwanego kościola narodowego. Mają to być nawet jakieś »grube ryby«. Jak wiadomo, w Polsce a tak samo w Ameryce Północnej istnieje podwójne »kości-

ty narodowe; jedni uznają Ho dura, drudzy Farona; oba odłamy zwalczają się zawzięcie.

Jednakże ani jeden, ani drugi odłam nie jest uznany w Polsce, to też policja często pakuje i jednych i drugich do kozy za naruszenie spokoju publicznego. Nadto przywódcy sekclarzy mają częste kłopoty z policją na fle ubrań. Sekclarze bowiem, choć zacięcie zwalczają Kościół i księży katolickich, mimo to chętnie ubierają się w szaty, jakie noszą duchowni katolicy, by w ten sposób łatwiej zyskać zaufanie wlewnych. Jest to nadużycie, to też policja, skoro przytłapie jakiegoś herefityka w sutanule, ściągają ją z niego bezceremonialnie. Również przywódcy sekty kościola narodowego mieli ostatnio w różnych okolicach Polski szereg procesów o bezprawne udziale w rozwodach, z czego jak się okazało ciągną kolosalne dochody.

W Polsce więc pali się im ziemia pod nogami i dlatego tak licznie przybywają do Brazylii, choć nie mają tu widoków na przyszłość. Niech więc katolicy mają się na baczność przed herefitykami!

WSZECHŚWIATOWEJ SŁAWY CHÓR DOŃSKICH KOZAKÓW W KURYTYBIE

Dnia 10-go czerwca zjeżdża do Kurytyby, bezspreszenie najlepszy, w dobie obecnej, na świecie, chór męski Dońskich Kozaków »Platow«, kierowany przez artystę dyrygenta Mikołaja Kostrukowa.

Chór Doński po wielu sukcesach we wszystkich stolicach Europy przybył do Brazylii, dając szereg koncertów mistrzowskich w stolicy Państwa, w São Paulo, Petropolis, Bello Horizonte i t. d. zdobywając sobie uznanie i podziw słuchaczy. O wartości artystycznej koncertów, niechaj służy fakt, że w Rio i São Paulo na kilka dni przed koncertami pozamykane zostały kasy teatrów wobec wysprzedanych do ostatniego miejsca biletów. — Jeden z największych dzienników paulistańskich, tak wyraża się o chorze »Platowa« w swej recenzji: »Niema tak wielkich pieniędzy, które mogłyby opłacić wrażenia artystyczne, jakie słuchacz odnosi asystując na koncertach chóru Dońskich Kozaków.«
W Kurytybie chór Kostrukowa da tylko dwa koncerty w Teatrze Guayra — niechaj więc nasz rodacy — miłośnicy śpiewu nie stracą tej okazji!

W KILKU SŁOWACH Z OALEJ BRAZYLJI

— Fabrykę samolotów w Lagoa Santa jeszcze w tym roku zacznie się budować.

— Ambasadorem Brazylii w Lisbonie (Portugalia) został mianowany Araujo Jorge.

— »Jornal do Brazil« podaje, że najprawdopodobniej we wrześniu gubernator Stanu Amazonas rzeknie się z urzędu gubernatora i w Senacie obejmie opóźnione miejsce po Alfredo Matte, którego przeniesiono do Izby Deputowanych.

— Dzienniki rioskie podają sensacyjną wieść o zamachu na życie inżyniera Edson de Carvalho, prezesa Kompanji Nafty w Brazylii.

— Komunikaty z Rio podają, że dotychczas Brazylija jeszcze nie zawarła umowy handlowej z Niemcami.

— Brazylija wysłała notę do Italji, oświadczając, że kwestję uznania przyłączenia Abisynji do Włoch odłożono. Wszystkie kraje południowo-amerykańskie dotychczas wypowiedziały się negatywnie i sprawę tą będą rozpatrywać na konferencji pan-amerykańskiej w Buenos Aires w miesiącu wrześniu.

— W Stanie Pernambuco w okolicy Panellas policja rozbiła bandę fanatyków grasującą w tamtejszych okolicach.

— Na pokładzie statku »Almanzora« przybył do Rio de Janeiro słany kompozytor Igor Strawiński.

POLITYKA CZESKA

Praga, 4. — Prezydent Republiki, Benesz, nocą wyjechał do Bukaresztu. W drodze towarzyszył mu minister spraw zagranicznych Kroft.

Przed samym wyjazdem do Bukaresztu na konferencję Malej Ententy wygłosił dłuższe przemówienie o obronie narodowej, podkreślając, że Czechna w ważnych stosunkach z Rosją i Francją. Z drugiej strony Czechna nie chce zrywać do brych stosunków z Italją oraz pragną na zasadzie równości być w przyjaźni z Niemcami, podobnie jak z Polską, Austrią i Węgrami.

POLSKA ZNIESIE SANKCJE ANTYWŁOSKIE?

Warszawa, — Z pół-oficjalnych źródeł donoszą, że Polska od czerwca począwszy zamierza odwołać sankcje antywłoskie. Rząd polski wyraża obojętność, że konflikt włosko-abisynijski wykaże słabość systemu bezpieczeństwa, oparłego na sankcjach gospodarczych.

Ostatnie wiadomości Z E Ś W I A T A

— Paryż, 4. — Gabinet ministrów z Sarraut na czele, ustąpił. Prezydent Republiki powołał do zorganizowania nowego gabinetu przywódcę partji socjalistycznej Leona Bluma.

— Wysocy urzędnicy Watykanu donoszą, że fala komunizmu, obejmująca świat cały, mocno nadwyręza stan zdrowia Ojca św.

— Księżniczka Edda Ciano, córka Mussoliniego, bawi w Berlinie, gdzie pozostanie przez tygodni.

— Koronacja Edwarda VIII króla angielskiego odbędzie się 12-go maja w 1937 r.

— Negus, eks cesarz Abisynji przybył do Londynu.

— Wice król Abisynji, marszałek Badoglio, przybył do Rzymu, gdzie wysocy urzędnicy i tysiączne rzesze zgotowały mu owocny przyjęcie.

— Rozruchy Arabów w Palestynie przybierają coraz groźniejsze rozmiary.

— Południowe Chiny w wydanym manifestie domagają się wojny z Japonją.

— Japonja fortyfikuje granicę mandzurską chińską.

— Z Berlina donoszą o strasznej katastrofie samolotowej w okolicy Drezna, w której postradał życie dwaj oficerowie generał Wewer i sierżant Kraus.

— W Grecji na terenie całego kraju powstają masowe strajki.

— Turecja zażądała zmiany postanowień w sprawie rozbrojenia Dardanelów, uchwalonych w 1923 roku. W tym celu odbywają się w Montreux narady zainteresowanych państw.

Reprezentacyjny BAL

Stowarzyszenia Studentów »SARMACJA«

Z okazji 10-letniej rocznicy założenia Stowarzyszenia, odbędzie się dala 6-go czerwca b. r., w Związku Polskim, reprezentacyjny bal, na który zaprasza się wszystkich członków Stowarzyszenia.

Wstęp tylko za okazaniem zaproszenia.

Panie strój balowy. Panowie strój ołowy.

Uwaga: - Rlku Osłonków otrzymało zawiadomienie, iż Bal miał się odbyć w salonie Tow. Tauto Brasleiro z powodu uporczywości Zarządu Związku Polskiego, lecz w ostatniej chwili przykrą tę sprawę załatwiono, i bal »Sarmacji« odbędzie się w Związku Polskim jak już było poprzednio ogłoszone.

Dokładne wyjaśnienie, ukazuje się później.

Zarząd.

Czy już uiszciliście prenumeratę

» L U D U «

za 1936 rok ?

Teatro Guayra

TYLKO DWAJ KONCERTY TYLKO DWAJ

W dniach 11 i 12-go czerwca 1936 r.

Wszelkowi sławy chóru rosyjskiego

Dońskich Kozaków - „Płatow”

Pod dyktando dyrektora Mikoleja Kostrukowa. Znany ten chór dał się już poznać kurytybskiej publiczności w czasie swego pierwszego objazdu naokoło świata w roku 1930, ciesząc się niebywałym sukcesem. Bilety wcześniej do nabyć w „Louvre”, Rua 15 de Novembro, w dniach koncertów w kasie teatru. Ceny miejsc: Łoże parter. 50\$000, Łoże I. p. 35\$000, Krzesła 10\$000, Balkon 7\$000, Galeria I. 5\$000 Galeria II. 4\$000, Stołeczne na galerji 3\$000.

Początek koncertów o godzinie 21,00.

Maszyny do szycia

Są do sprzedania 3 maszyny nożne „SINGER” od 200\$000 do 500\$000 i 6 maszyn ręcznych od 40\$000 do 150\$000. Maszyny są gwarantowane. Zgłaszać się przy: Av. João Gualberto nr. 1467. Tramwaj Juveve staże przed drzwiami.

Dr. Carlos Moreira OKULISTA

Profesor fakultetu medycznego. Specjalista chorób oczu, uszu, nosa, gardła. — Konsultorium: Avenida João Pessoa 68, nad apteką Avenida od 10-11 i od 3-5 po południu. Rezydencja: Visconde de Nacar 809 Telefon 8-8-8.

Empreza Constructora Universal Ltda.

Jeżeli nabędziecie apolise z Empreza Constructora Universal Ltda, posiadacie własny dom i będziecie wolni od lokatorskiego. Empreza Constructora Universal Ltda. Rua 15 de Novembro 384, sobor. Kurytyba.

Ziemie do sprzedaży

Józef Woźniak na Nowej Warszawie, położonej w odległości 7 km. od stacji Getulio Vargas, w północnej Paranie, posiada do sprzedania ziemię — działki po 300 — 350\$000 za akier. Ziemia jest bardzo dobra, zaopatrzona w wodę; są lasy; udaje się na niej wszystko. Po bliższe informacje zgłaszać się: José Woźniak, Col. Nova Varsovia, Getulio Vargas, Parana.

Śladem pionierów

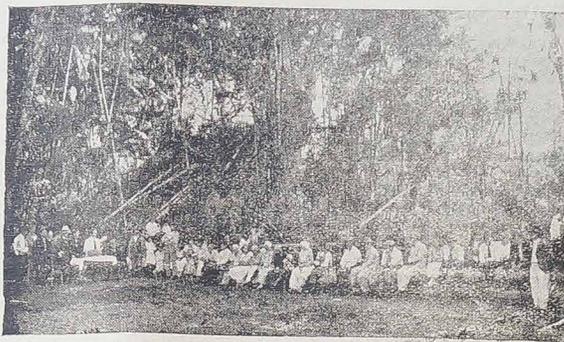
W krainie przyszłości

II. NOWE KOLONJE POLSKIE W PÓLNOOCNEJ PARANIE: Nova Varsovia, Pulaski — S. Miguel, Nova Cracovia, Quatiguá RYŻ I BAWELNA — BOGACTWEM KOLONISTY

Nowa Warszawa nie jest kolonią odosobnioną. Tuż obok, w kierunku północno-zachodnim, w odległości o jakie 9 km. powstała nowa kolonia zwana oficjalnie São Miguel; Polacy chcą zmienić jej nazwę na „Pulaski”. Mieszka tu 25 rodzin polskich, a obok w sąsiedztwie, drugie tyle, jeżeli nie więcej, ukraińców. Pierwszym, który się tu osiedlił jest p. Piotr Szemula; obrotny to i inteligentny rolnik; podobnie z Wotylnia, przebywał kilka lat w Bośni i stamtąd przyjechał do S. Paulo. a w 1931 r. osiedlił się na São Miguel, wziął kupioną z fazendy Jaboticabal, której właścicielem był Vergelito Ribela da Silva. Warto podkreślić, że Polacy na São Miguel to przeważnie emigranci z Bośni. W latach 1908 jedni emigrowali z Polski do Brazylii, drudzy za namową rządu austriackiego do Bośni. Przed wojną światową, dzięki opiece władz austriackich, dobrze się powodziło emigrantom polskim w Bośni; skoro jednak powstało państwo jugosławiańskie, nacjonalistyczny rząd zaczął przesłać do Polaków, a i nowej ziemi nie mogli nabyć, a stara już się wyjałowiała. To też w kilka lat po wojnie światowej wiele rodzin polskich wyjechało z Bośni do Brazylii na fazendy kawowe; trzeba podkreślić, że emigranci polscy z Bośni wykazują wielką solidarność, trzymają się razem i choć niekiedy musieli się rozłączać, idąc za pracą na fazendy, gdy się dorobili grosza, ścigają się znowu razem na kolonję São Miguel.

W roku 1934 Polacy na São Miguel założyli towarzystwo „Zgoda”. Roku zeszłego wybudowano w środku kolonii budynek szkolny, w którym od nowego roku prowadzi szkołę p. Mieczysław Pawliński; nauczyciel otrzymuje subwencję federalną oraz drobne wynagrodzenie od kolonistów za naukę języka polskiego. Obecnie Towarzystwo „Zgoda” liczy około 20 członków; prezesem jest p. Jan Bielecki, sekretarzem ruobliwy p. Piotr Szemula. Nabożeństwa odprawiałem w szkole polskiej, w której wzniesiono piękny ołtarz. Udział w nabożeństwie był bardzo liczny. Również w szkole, po zakończeniu nabożeństw, urządzono obchód narodowy, na który się złożyły: śpiewy dzieci szkolnych i odczyt delegata Wydziału Oświatowego i Wychowania Fizycznego „Junak” p. Wójcika. Kolonia São Miguel jest młodą kolonią, kolonisci dopiero się dorabiają; mają już jednak piękne domki, a nawet niektórzy i ładne go spodarkstwa. Tak na przykład Suchacki, odwiózł mi na stację zgrabnym wózkiem zaprzęgniętym w piękne, oguliste rumaki. Kolonisci uprawiają największe bawelny i ryżu, pozatem jak w starych koloniach wszystkiego po trochu. W domu rodzin Nieradko, gdzie ofiarowano mi gościnę, na czas mego pobytu w kolonii z trzech izb nowego mieszkanca, jedna była wypełniona do połowy co dopiero zebrana bawelna, w drugiej na podłodze leżały sterty ryżu niełuszczonego. To

Companhia de Terras do Norte Paraná

Otwarcie Szkoły Polskiej wórd lasu w kolonii Jacutinga a LONDRINA

Stacja kolejowa w Londrinie

ORLE

Druga Rezerwa Polska na ziemiach Komp. angielskiej Północnej Parany. Zapelnivszy w całości pierwszą rezerwę zwaną Warta, Kompanja zarezerwowała drugi obszar pod nazwą Orle, dla kolonizacji polskiej. Orle leży w odległości 14 km. od Londriny, miasta nowego i stacji kolejowej i 8 km. od Arapongas także przyszłej stacji kolejowej, połączone z pysznymi drogami samochodowymi. Orle leży w dorzeczu rzeki Pirapó, na wysokości 600 do 700 m. ponad poziom morza. Ziemia pierwszorzędna, z dobrą wodą, o wielkiej wydajności: kawy, bawelny, ryżu, kukurydzy, drzew owocowych etc. Teren falisty, zalesiony gatunkami drzew jak: peroba, cabriuva, pau d'algo, cedr, palmito i wieloma innymi świadczącymi o urodzajności ziemi. ORLE leżą tak wysoko i nie posiadając bagien, niemożę mieć malarji. Loty od 5 akarów w zwyż po cenie 500\$000 za akier gotówka lub czteroletnie spłaty z 8 proc. rocznie od pozostałego kapitału. Bliższych informacji udzielają:

COMPANHIA DE TERRAS NORTE DO PARANÁ S. Paulo, rua 3 de Dezembro 48, caixa postal 2771. LONDRINA. Dyrekcja tejże Kompanji.

CAMBARA: Parana — Ignacy Szańkowski, główny agent tutejszej z ORLEM Kolonizacji polskiej, który wydaje bilety darmowe z Cambará aż na Orle. Zapraszamy wszystkich zwiędzić nasze Kolonie, bez obowiązku kupna i z powrotnym biletem darmowym!

WIELKA FABRYKA TINTURARIA ROMANIA

ubrań gotowych. Sprzedają hurtownia i detaliczna. Wybór płaszczów męskich, damskich i dla dzieci. Ceny najniższe w mieście. Rua Cruz Machado Nr 36, obok Praça Tiradentes. FILJA: Rua Barão Rio Branco 364, naprzeciw Pałacu Rządowego.

Potrzeba robotników

do zbierania bawelny, przy drodze Ribeira. Mogą być mężczyźni, kobiety i dzieci. Zgłaszać się przy Rua Visconde de Nacar, 171 — Kurytyba.

Wala Real Ingleza

ASTURIAS: 5-go czerwca do Rio, Madeira, Lissabon, Leixões (via Lissabon), Vigo, Cherbourg i Southampton.

Do Montevideo i Buenos Aires: H. Princes 19 czerwca Arlansa 16 Brigade 23 Alcantara 27

Z Santos do Europy: Asturias 8 czerwca H. Chieftain 13 Arlansa 27 H. Princess 29

Sprzedaje się zyskarty 3-ciej klasy do Europy: jak do Polski, Lotwy, Irlandji, Czechosłowacji, Jugosławji, Austriji, Rumunji, Bessarabji. Informacja udziela Agencja:

Cia Marte

Rua 15 de Novembro 257-261 — Caixa postal 220 — CURITYBA

LOTY NA SPŁATY

Sprzedam setki lotów 12 X 40 za opłaceniem 10 procent a resztę na 2 lata spłaty bez procentu w dzielnicach Kurytyby: Vila: Bairo Alto od 800\$ do 1:000\$ São Jorge od 1:500\$ do 2:200\$ Marumbi od 2:400\$ do 4:000\$ Parolim od 2:800\$ do 3:200\$ Guaira od 2:800\$ do 4:000\$ Regina od 3:000\$ do 5:000\$ Florestal od 3:000\$ do 4:300\$ (Bacachery) Informacje: Av. Jayme Reis 583 od 8 — 9 i od 1 — 5. W niedzielę Praça Garibaldi 46 od 8 — 10 i od 1 — 3. N. B. Loty za gotówkę blisko centrum miasta o 3 minuty od tramwaju od 3:000\$ wgóre. Papagnée.

symbole bogactwa kolonisty polskiego z północnej Parany. Zje doiego akra, kolonista zbiera przeciętnie 200 arób; cena bawelny legorocznej za arobę wynosi 17\$000. Niektórzy kolonisci uprawiają nie jeden, ale dwa, trzy a nawet i więcej akarów bawelny. Robocizna przy bawelnie nie jest ciężka; przeciętnie 1 akier wymaga rąk dwóch ludzi. Kalkulacja zatem mocno korzystna. Często słyszałem jak kolonisci opowiadali: ten nasz sąsiad zebrał zeszłego roku 6.000\$000 za samą bawelną; tamten trochę mniej, bo 4 kontia. A po tem idzie ryż, za który plać obecnie po 18\$000 za worek. Według obliczeń mego towarzysza podróży w S. Miguel, p. Ludwika Wójcika, roku zeszłego kolonisci z Nowej Warszawy i São Miguel i pobliskich kolonii sprzedali ryżu za blisko milion milrejsów. Położenie więc materialne kolonistów jest bardzo dobre i ziemia jest bardzo urodzajna; zbyt produktów bardzo łatwy bo do stacji Getulio Vargas jest tylko 10 km; zresztą kolonję São Miguel przecina znakomity gościńiec idący z Cambará do Kurytyby. Trzecią nową kolonją w municypjum Joaquim Tavora, dopiero się zarysowująca, jest Nowy Kraków; kilka rodzin polskich osiadło niedawno na ziemiach pomiedzy Nova Varsovia a miasteczkiem Quatiguá. Polacy z Nova Cracovia przybyli dość licznie na nabożeństwa odprawiane w Nova Varsovia i S. Miguel. Także i w Quatiguá mieszka kilka rodzin polskich. Kolonie polskie wyrastają w tych okolicach jak grzyby po deszczu. Nic dziwnego, warunki tu są znakomite; przy najmniej do czasu, jak długo utrzyma się wysoka cena bawelny; ale z tem „białem złotem” może się stać to samo co z zielonem złotem w południowej Paranie, — herwa mała. To też kolonisci nie mogą opeierać swej przyszłości tylko na bawelnie, lecz powinni kultywować i inne płody rolne, ażeby, gdy cena bawelny spadnie, mogli ją zastąpić uprawą innych roślin i zbób. Na razie jednak takie niebezpieczeństwo nie istnieje. (O. d. n.) Ks. Jan Pałka.

many. Adriano Paiva jest pilnie strzeżony i częściowo badany.

KRADZIEŻ W czasie tak wielkiego zamieszania, jakie zapanowało po katastrofie, różnego rodzaju złodziejaskowie rucili się do wnętrza pobliskich sklepów i kradli, co popadło. Zanim się zorientowano w ogólnej panice, złodzieje skradli różnych przedmiotów na parę kontów. Kiedy policja zauważyła, co się dzieje, jedni uciekli, druzich przytrzymaono.

RANNI Pomocy lekarskiej w pierwszych chwilach po wybuchu, udzielono 16 osobom. Ponadto cięższe lub lżejsze rany odniosły osoby, które się nie zgłosiły. Dlatego to Mario Queiroz, delegat Opieki Publicznej, wydał rozporządzenie, ażeby wszystkie osoby, które odniosły jakikolwiek rany, zgłosiły się, by móc otworzyć proces.

ŚMIERĆ DZIECKA Po rozkopaniu ruin domu, znaleziono wśród gruzów mocno pokaleczone dziecko. Jak się okazało, był to Dilmar 4-letni synek Anibala Paiva.

W ciężkim stanie dziecko oddano pod opiekę lekarską. Niestety rany głowy były tak wielkie, że pomoc okazała się bezskuteczna. Wczoraj wieczór dziecko zmarło.

ŚLEDZTWO W związku z wybuchem łatwopalnych materiałów w składzie Adriano Paiva, policja właściciela (Adriana) przetrzymuje w więzieniu i prowadzi szczególne śledztwo.

Opinia publiczna stolicy jest nad wyraz poruszona i do głębi wzburzona, tem więcej, że eksplozja nastąpiła w centrum miasta i w dodatku w nielegalnym składzie materiałów wybuchowych.

Straszna eksplozja w Kurytybie

(Dokończenie ze strony 2-giej)

BLISKIE NIESZCZĘŚCIE miał drobnych na zapłcenie przejazdu. I jeżeliby nie ten przystanek, to byłaby druga katastrofa znowu w tramwaju. W chwili, kiedy tramwaj ruszał, dała się słyszeć detonacja. Prócz paniki, jaka zapanowała pośród pasażerów, do nieszczęścia nie doszło. ADRIANO PAIVA UWIEZIONY Adriano Paiva, właściciel składu, w którym nastąpił wybuch, oatychniał po katastrofie uciekł. Niebawem pochwycyony przez policję, został przytrzy-

GDYNIA - AMERYKA

LINJE ŻEGLUGOWE S. A.
LINJA POŁUDNIOWO-AMERYKAŃSKA
 Representanci na Brazylię: Lampart & Holt Line
 Rio de Janeiro.

Podajemy niniejszem do wiadomości interesowanych, że komunikacja na naszej nowo otwartej linii okrętowej Polska - Ameryka Południowa już się rozpoczęła i odbywać się będzie regularnie polskim okrętem pasażerskim.

„PUŁASKI”

Rozkład jazdy okrętem „Pułaski” przedstawia się następująco:
Z POLSKI DO AMERYKI POŁUDNIOWEJ
 Ojjazd z Gdyni w dniach — 30 kwietnia i 1 lipca b. r.
 Przyjazd do Rio w dniach 18 maja i 19 lipca b. r.
 Przyjazd do Santos — 19 maja i 20 lipca b. r.

ODJAZD DO GDYNI

Z Santos w dniach — 1 czerwca i 4 sierpnia b. r.
 Z Rio w dniach — 2 czerwca i 5 sierpnia b. r.
 Przyjazd do Gdyni w dniach — 22 czerwca i 25 sierpnia b. r.

Karta okrętowa z Brazylii do Polski kosztuje 1:300\$000

Szczegółowych informacji także w drodze korespondencji we wszelkich sprawach dotyczących przejazdu, w szczególności co do cen biletów, udziela i uskutecznia sprzedaż kart okrętowych.

Oddział Syndykatu Emigracyjnego w Warszawie.
 Casa S.E. Rio de Janeiro — Avenida Rio Branco, Nr. 19.
 W Kurytybie uskutecznia sprzedaż kart okrętowych, oraz udziela wszelkich informacji **Comp. Parapol** (Emiliano, Klimak & Cia).
 Praça Cel. Eóssis, 48 — Caixa Postal 111 — Tel. 1 7-6-1.

„A VENCEDORA”

Fabryka cukierków i karmelków w najlepszych gatunkach i w papiercek owijanych.

Cukierki malinowe, kokosowe, migdłowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mączne i gumowe. — Przez tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Upraszają się Szan. Rodaków o łaskawe przekonanie się, że są najtańsze i najlepsze w Kurytybie.

FRANCISZEK LACHOWSKI.

Curityba — Rua Cabral N 451 — Curityba

Apteka Tell DROGARIA

Sigel Etzel & Cia.

Lekarstwa i preparaty krajowe i zagraniczne.

Vermicide Tell wróg robaków i glist, **Farby Tell** najlepsze do farbowania ubrań i sukienek.

Fermento Tell ekonomiczne drożdże do ciasta i chleba.

Recepty lekarskie załatwia się rzetelnie i sumiennie

Dr. Carlos Heller

Praktykował w hamburskich i paryskich szpitalach. — Klinika ogólna.

Leczy specjalnie choroby skóry, wernyżna, pęcherza i włośni.

Klinika dla dzieci. — Leczy zylaki oraz rany na nogach bez operacji.

Konsultorium: Nad apteką **Avenida** przy Av. João Pessoa 52. Przyjmuje od 10 do 12-tej i od godz. 4-jej do 6-jej.

Telefon 1-8-6-2

Rez. Rua Commendador Araujo 97, Telefon 424.

Bronisław Ostoja Roguski

Adwokat

ulica Corrêa Dutra Nr. 131
 Tel. 251394 — Rio de Janeiro

Nowa polska placówka handlowa

Charutaria Aymoré

Właściciel **MARJAN BEMBŃOWSKI**
 Curityba — Rua Barão Rio Branco N. 13 — Telefon 396

Sprzedaz hurtowna i detaliczna. Poleca: Cygara i papierosy wszelkich gatunków. Tytoni fajkowy, do papierosów. Cygarniczki, papierosnice. Wielki wybór fajek. Zapalniczki, toraki do tytoniu i papierosów.

Dla p. p. Kupców i Wędziarzy ceny specjalnie niskie.

Popierajcie handel polski.

WAŻNE DLA PRZYBYWAJĄCYCH NA KRÓTKI CZAS DO KURYTYBY

Szyjemy ubrania i sobroetudy (jesion!) z własnego jak i klientów towaru podług miary w przeciągu 8 godzin. Zamawiając z rana oddajemy wieczorem tego samego dnia ubranie gotowe; **pięrowzorządna robota.**

Wielki skład kaszmirów, brimów jak i gotowych ubrań.
ALFAIATARIA FABRICA DAS ROUPAS FEITAS
 Praça Dr. Generoso Marques 256 — róg Praça Tiradentes Nr. 5

APTEKA

HUMANITARIA — DROGARIA
 Rua Dr. Trajano Reis N 37 — Curityba

Wszelki wybór lekarstw i preparatów krajowych i zagranicznych po cenach niskich.

Recepty lekarskie załatwia się rzetelnie i sumiennie.

CASA JACOB

Praça Cel. Eneas Nr 88
 Telefon 1893

Fabryka mebli, senników i materaców.

Mebel są wyrabiane przez znanego majstra Jakóba Kozłucha.

Przedsiębiorcy i Kupcy ogłaszajcie się w „LUDZIE”.

Do Rolników

nie każdy umie zastosować nawozy sztuczne do swej ziemi, lub też nie zakupił je w odpowiedniej firmie. Rolnicy doświadczeni zachwalają Nawozy Sztuczne firmy **ALBANO BOUTIN & Cia.**, które dały do dziś najlepsze wyniki na każdej ziemi.

Nowy i kompletny skład krajowych i zagranicznych **MACZKA Z KOŚCI MARKI „PARANÁ”**
MACZKA Z SUROWEJ KOŚCI
SPECJALNE MIESZANINY DO WSZELKIEJ UPRAWY

Nawozów:

Import wprost:

SUPERFOSFAT 18 proc.
SALETRA CHILIJSKA, KALI KAINIT
SÓL SIARKOWA, AMONJOWA

Całość nawozów koncentrowana z 7 X 25 X 15% i 10 X 25 X 25%, respektownie azot, kwasy fosforowe i Kali.

FABRICA DE ADUBOS PARANÁ

ALBANO BOUTIN Cia. - Curityba, Paraná, Av. Capanema 155

Przedłużenie ulicy Sete de Setembro — Telefon 226 — Caixa postal 332
 Garbarnia, Fabryka Nawozów Sztucznych, Klejów i Pasów.

W obecnej porze roku poleca się tylko słynne piwa „BOCK” (Bode) jasne i ciemne z Browaru „Atlantyka” — **AVEN. IGUASSU Nr. 135 — TELEFON Nr. 790 LUB 791.**

Historja »zabójczego krzesła«

Elektryczne krzesło ma swoją historję, przypominającą, znane powszechnie dzieje wieszła z Monaca. Obywatele Stanów Zjednoczonych szybko znieśli w większość stanów śmierć przez powieszenie, jako ulemia remi niscencję rządów kolonistów angielskich, głoitna zaś wydała się »sentymentalnym« Amerykanom zbył ponurem narządkiem. Ameryka, przemysławiająca się i mechanizująca w zawrotnem tempie, musiała mieć odpowiednie narzędzie śmierci: w roku 1890 odbyło się pierwsze stracenie na elektrycznym krześle.

Pierwszą »historyczną« ofiarą elektrycznego krzesła był Józef Kemmler, skazany na śmierć za zamordowanie swojej kochanki, Marij Lelgler. Wyrok zapadł w czerwcu 1890 roku, a wykonano go dopiero w sierpniu następnego roku. Przez ten czas Kemmler, który, jak to zresztą stwierdziło dokładne śledztwo, popełnił morderstwo w stanie opilstwa, starał się o rewizję wyroku i zmianę na wyższego wymiaru kary. Jednocześnie stan New York, na którego terytorjum zostało dokonane zabójstwo, nie wyznaczył jeszcze »specjalnego funduszu« na wykonanie tej nowej egzekucji, a dostawca elektrycznego krzesła, nie otrzymawszy zań zapłaty, żądał zwrotu śmiercionośnego narzędzia.

OD KEMMLERA DO HAUPTMANNNA

Wreszcie 6 sierpnia 1890 roku o godzinie 6-lej mlnął 40 rano, elektryczne krzesło zostało po raz pierwszy w dziejach użyte w więzieniu Auburn, w Nowym Yorku. »New York Herald« z tego samego dnia opisał w ten sposób tę egzekucję: »Prąd elektryczny o sile 2,000 wolt zabił

dziesiątego rana Kemmlera. Jako doświadczenie elektryczne egzekucja była, być może wydarzeniem ciekawym, ale jako egzekucja, była czemś najbardziej okropnem».

Nowa metoda wymierzania kary wywołała gwałtowne polemiki. Opozycja w stosunku do wymierzania kary śmierci zapomniała elektrycznego krzesła, mimo, iż od owej pierwszej egzekucji o stability, wciąż jeszcze trwa, i niektóre z późnójszych stanów amerykańskich stosują inne metody egzekucji. W 15-stu stanach utrzymuje się nadal szubienica, w stanie Utah obok szubienicy istnieje śmierć przez rozstrzelanie w Ken-

OBRAZEK NIESAMOWITY

— Zrobimy go na mokro?
 — Tak najlepiej! Przynajmniej będzie pewność.
 — Ale zaczniemy od góry?
 — Wiadomo! Kilka połączników wystarczy.

— Kiedy?
 — Jutro.
 — A narządziła masz?
 — Stary praktyk jestem. Nie pierwszyna.
 — No to dobrze. Myślę, że zarobimy na tem dobrze.
 — Stary krzywdy nie zrobi. Robię z nim kilka lat.

Rozmowa się urwała. Dwaj mężczyźni o ponurych twarzach poszli dalej. Pozostał zreszt, drżący cały z emocji i podniecenia. Nazywał się Jerzy Boniec i przypadkowo zupełnie podobał mu się ten człowiek. Wiedział już wszystko. Wyobrażała podsunęła jego świadomość obraz straszny. Widział już jutro, o którym mówił »starek«.

Zrobili kogos na mokro. To znaczy zamordują. Kilka połączników od góry, to niewątpliwie uderzenie w głowę. Narządziła to pewnie »stary«.

Ha...
 On im pokaże. Począł biec w kierunku, w którym poszli mordercy, jak już loch nazwał w myśli.

lucky — szubienica i elektryczne krzesło dotrzymują sobie towarzysztwa, w Nevada i w Kalifornii istnieje najnowszy sposób uśmiercania, wielki »rywal« elektrycznego krzesła, zapomocą kammer gazowych, wreszcie w stanie Waszington wieszają się przestępców, ściganych przez sprawiedliwość federalną, a posyła na elektryczne krzesło przestępców »wewnętrzznego użytku«.

Według ostatnich oświadczeń amerykańskich krymologów, elektryczne krzesło ma wkrótce stać się zabytkiem muzealnym. Jego miejsce zajmie, prawdopodobnie, kamera gazowa, nad której udoskonaleniem pracują obecnie zwolennicy »humanitarnej« egzekucji śmierci.

T O I O W O

ORYGINALNY SPOSÓB DOSTARCZANIA POCZTY

W południowej części Oceanu Spokojnego znajduje się maleńka wysepka Niuaufu, która należy do grupy wysp Tongow. Wysepka ta otoczona jest rafami koralowemi i pieniącemi się wirami, które zupełnie uniemożliwiają zbliżenie się statków do brzegu. Na wysepce tej mieszkają nieliczni mieszkańcy, składający się przeważnie z połowaczy pereli i korali. Mają oni jednego listonosza. Raz na miesiąc przyjeżdża statek pocztowy, który zatrzymuje się w odległości 4 km. od wyspy. Podlewa statek nie może zbliżyć się dalej, więc pocztylion rzuca się w fale morskie, trzymając w ręku długi bambus, na końcu którego umocowana jest puszka z listami. Listy te jedyny pocztylion tej wyspki oddaje urzędnikowi pocztowemu na statek, który zabiera jedne listy, a znowu do puszki wkłada listy przeznaczone dla mieszkańców wyspy.

JAJO GESIE

Z Szamoluf na Pomorzu nadeszła wiadomość o rzadko spotykanym wybrzku natury. Miał on miejsce w gospodarstwie dzierżawionem przez p. Marcina Lurkę z Szamoluf, któremu geś znośta w tych dniach ogromne jajo wagi 375 gramów (trzy czwarte funta), podczas gdy normalne jajo geśskie waży średnio około 125 gramów. Chcąc zachować sobie na pamiątkę skorupę tego niedziennego jaja, p. Lurka przy pomocy otworu usunął z środka białko i żółtko, lecz ku swemu zdziwieniu zauważył wewnątrz skorupy drugie normalnej wielkości jajo, zawierające również żółtko i białko.

Powyższem zjawiskiem — zauważa sprawozdawca — powinny zainteresować się sfery naukowe zwłaszcza, że skorupę obydwóch jaj w pierwotnym układzie znajdują się w posiadaniu p. Lurki.

PARK NARODOWY NAD BAŁTYKIEM

Nad brzegami Bałtyku w Wielkiej Wsi — Hallerowie tuż przy bulwarze nadmorskim, budowany jest reprezentacyjny park, który nosić będzie imię znanego poety kaszubskiego, Hieronima Derdowskiego.

Podczas budowy parku znaleziono przedhistoryczne groby słowiańskie, z których jeden zostanie zachowany jako do wód, że wbrew twierdzeniom uczonej niemieckich, polski brzeg morski był od najdawniejszych czasów zamieszkały przez ludność słowiańską.

W nowym parku nadmorskim zasadzono już przeszło 50 tysięcy drzewek, których dostarczył poszczególnie miasto Pomorza.

NAJLEPSZA KLINIKA

Leczenie według najnowszej metody chorób żołądkowych i dwunastnicy, wrzodów (bez operacji), niestrawności wogóle, »acrophragias« zgagi, zapalenia żołądka i KISZEK wogóle, bóla kolki i biegunki, zatwardzenia, zastarzałe ślepie kieszki, polipów, wyrostków, raka i inne choroby wewnętrzne.

Choroby wątroby

Leczenie radykalne **HEMOROIDÓW** bez operacji i bez bólu; wrzodów na nogach i zylaków bez operacji i bez zastrzyków. — Lekarz ze szpitala **Santa Casa**, **DR. MENDES DE ARAUJO** posiada doświadczenie lekarskie od przeszło 10 lat.

Avenida João Pessoa 68 nad **Pharmacia Avenida** — Curityba. Przyjmuje od rodziny 2-gieł do 5-tej

POSZUKIWANIE ANDRZEJ WOLEK z kolonii São Miguel, Getulio Vargas, Paraná, poszukuje swego brata Władysława Wojka i Stefana Kubka.